

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szordán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
DR. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona, félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

SZERBIA.

Irta: **Matolai Etele.**

Tisztelt olvasóinkkal e lapok hasábjain a háboru kezdetének idejében igénytelen véleményemet gyakrabban közöltem. Hogy azóta ez elmaradt, oka leginkább az, hogy a lap t. szerkesztője legutóbb hozzá küldött cikkemet nem közölte azon izenettel, hogy ellenfelével, a „Zemplén“-nel oly megállapodás jött létre, miszerint a politikát félre téve, a háboru tartama alatt mind a két lap csak megtörtént tényeket közöljön. Ha ezen megállapodás a pártpolitikára vonatkozik, azt részemről is teljesen helyeslem, de azt hiszem, hogy a mellett a háboruban részt vevő felekről irhatunk, habár némileg a politika ebben sem egészen mellőzhető.

Lapunk legújabb számában is „Meglépetések” cím alatt megjelent egy ilyenforma közlemény és én is megkockáztatok illet, habár a „censor” ebből is némely részeket törölni talál, a java azért megmarad.

Kezdjük Szerbián. Hiszen ez mondható a jelen háboru kezdeményezőjének is. Ha indító okait fürkészem, kétféle magyarázatra találok. De egyik sem fejt meg előttem eléggé azt a gyűlöletet, a melyből monarchiánk iránti sértései fakadtak. Igaz, hogy az az u. n. balkán háborukban aratott sikerei köztudomásúlag annyira elbizakodottá tették, hogy magát már talán Európa első katonai hatalmának képzelé és hogy már bármely nagyhatalommal megküzdhet. Innen eredhetett az a vakmerőség, a mellyel monarchiánkat folyton ingerlé, sértégeté, miglen ezeket monarchiánk már nem tartá eltűrhetőeknek s ultimátumot küldé Szerbiának, a melyet az el nem fogadván, a háborunak ki kellett törnie.

Hogy valjon az az ultimátum nem lehetett volna-é némileg enyhébb, amely után még tárgyalások indulhattak volna meg? azt most már felesleges is, de késő is kérdezní! Monarchiánk méltósága és tekintélye ez erélyes fellépést

bőven igazolja s külügyminiszterünk eljárását csak helyesséssel fogadhatjuk annyival inkább, mert Szerbiát a körülte fekvő Balkán államoktól izolálni, vagyis elszigetelni tudta.

Szerbiának azonban távolabb sokkal nagyobb szövetségese akadt: Oroszország s hogy ez a szövetség nem volt-é fő oka Szerbia elbizakodásának s ez által e nagy világháboru bekövetkezésének közvetlen oka, — erről majd bővebben, — ha majd Oroszországról írunk.

Külügyminiszterünknek ismét csak nagy elismerésünkkel adózhathunk, ha ugyan neki köszönhetjük, hogy nekünk oly hatalmas és hü szövetségeseink állott oldalunk mellé: a nagy Németbirodalom!

Most már a háboru javában foly

nem birta volna olyan könnyen el fujni otthonukból, mint a mi menekült asszonyainkat.

A német szorgalmas Berták kint a véres csatatereken és bent a csendes otthonokban szilárdan és rendíthetetlenül állanak a helyükön. A puskapor és a házi tüzhely füstje tündöklő oszlopban emelkedik felettük az égbe, messze a bámuló világ látóhorizontján túl.

Erre mifelénk az elmenekült hölgyek kóményei hidegen merednek a háztetők felett, míg gazdaszszonyaik olyan távol vannak, hogy innen már divatos kalapjuk diszes plürozeinek a lobogását még távcsővel sem lehet észrevenni.

De most már lassan-lassan kezdenek feltűnedezni és néhány nap mulva ugye lehet valamennyien itthon lesznek. Oh milyen jóleső elégtételük lesz azoknak a bátoraszivű, világos fejű asszonyoknak, akik okos nyugalommal maradtak meg itthon szent hivatásuk mellett. Milyen érdemük szerint való jutalmuk lesz a mi magyar szorgalmas Bertáinknak az a tudat, hogy otthonukban családjuk iránti kötelességüknek es a sebesült katonák betegágyánál a kezával szemben vállalt feladatuknak szilárdan és rendületlenül, kitartással és nyugodtan feleltek meg.

Az ujhelyi menekülők

lassan vissza fognak térni elhagyott otthonukba. Már is szállingóznak haza és félig tréfálkozva, de félig restelkedve valják be kishitű gyávaóságukat. Nem főtünk tőle, hogy tukemény szót használunk, amikor gyávaóságnak mondjuk a viselkedésüket. Mert ah, igaz, nők is vannak köztük, sőt megvesztegetően bajos, finom illatu uri hölgyek, akikről egyébként csak az udvarias bókólas szalonfráziszaival szokás megemlékezni, de bocsánat, nekünk most semmi kedvünk ehhez a tónushoz.

Ma a „szorgalmas Berta” szavajárása adja meg a hangot. A nagyszerű német nőció szorgalmas Bertának keresztelte el az érotorku ágyukat, de náluk ez a dolog csak kölösnöbe megyen. A német nők, a valódi szorgalmas Berták méltó keresztányái az ágyuknak, mert magok is ércasszonyok. Es bizonyosak lehetünk benne, őket a meg nem okolt ijedelem gyonge szelőkésje

„Hoch Ungarn!”

A csehek a magyarokról.

A Prager Tageblatt „Hoch Ungarn!” címmel vezetö cikkbek emlékezik meg a magyarokról és az eddigi gyakorlattól eltérően a legnagyobb dicséretére méltatja a magyarságnak a háboruban való szerepét. Alkalmat a cikk megírására a komotauai 92 es katonák hazaérkezése adott, akik nem tudnak elég hálálkodó és dicsőró jelzőt találni arra a szeretetteljes bánásmódra amelyben Magyarországon való átutazásuk alatt részük volt. A lap hozzáteszi, hogy ez csak egyik epizódja annak a nagyszerű magatartásnak, amely Magyarország részéről tapasztalható, majd így folytatja:

— Mert mindaz a sok ezer katoná, akik a csatáérré menet Magyarországon átutaztak, ugyszintén

POLENAI GYÓGYVIZ!

Természetes égvényes savanyuviz-forrás. Különleges szer [gyomor] és köszvény ellen. Kitűnő ízű, igen üdítő ásványviz. Tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer. Borral vegyítve a legjobb fröccs.

KAPATÓ MINDENÜTT.

Lapunk mai száma 2 oldal.

minden hazatért harcos újból és újból csak arról a fényes, örömteljes magyar hazaszeretről beszélnek, a mi testvérországunk életvidám lelkesedéséről és arról a naiv, emberileg szép áldozatkészségről és jóságról, amely nemcsak a városokban, hanem a legkisebb magyar faluban is körülvette őket.

A lap asztán arról beszél, hogy milyen tévesek voltak azok a nézetek, amelyeket a fekete-sárga sörömpön belül alkottak Magyarországról. A magyar parasztról csak most hallunk először, midőn fiainak bátorsága csodákat művel. Csak most hallunk arról a nagy történelmi érzékről, amely a nagy tömegeket is áthatja és amely az ország sorsán a legáldozatkészebb odaadással oszóg. Beigazolódik az, amit egy nagy német történelembölcész mondott, hogy egy nemzet nagyságát nem a népesség száma, hanem a tömegek belátó szelleme határozza meg. Ez a büszke szellem pedig a legerősebben él minden magyar polgár szívében. Csak így lehet megérteni testvérnemzetünk egyöntetű felemelkedését, nagyszerű hazafiságát, fiainak vitézségét és asszonyainak segitésére kész emberi érzését.

Még nincs itt az ideje, hogy a háboru tanulságait levonjuk, de bizonyos, hogy a cárizmus elleni gyűlölet seholsom gyökerezik oly mélyen, mint Magyarországon. A magyarok teljes egészében felfogták történelmi hivatásukat, hogy nekik kell védőbástya gyanánt megvédeni

Európát az ázsiai barbárság ellen. Ausztriának pedig ezekben a napokban őszinte örömmel kell eltelnie lennie a magyarság iránt és csak bajtársai kötelességet teljesítünk, ha szívvel lélekkel kiáltjuk: Eljen Magyarország!

A város segélyakciója.

A hadbavonultak családtagjainak felsegélyezésére folytatólag szept. hó 20-tól okt. hó 5-ig 165 kor. 30 fill. folyt be, mely adományhoz hozzájárultak:

100 koronával a sátoraljaiújhegyi Kegyesrend házi tagjai. 30 az államépítészeti hivatal mérnöki kara 5 Deutsh Adolf, Kertész Ödön, Adler hadnagy 2, Radó Ödön, Hlányánszky gyerekek 1, Schmik László, Uliaszky Pál, Hammer Gyuláné, Bartha Lajosné, Dr. Csaplaky Lipót, dr. Lichtenstein Jenő, dr. Nagy Béla, dr. Garay Armin, Nagy Lujza, Szelezky István, 1 kor 10 fill. Saláta Elemér, 50 Dr. Gáspár Sándor, Polgár Sámuelné, Neuman Adolf, Glück Sámuel, Lefkovits Sándor, 40 Huszovszky Józsefné, Berkovits Ráfáelné. 1 kor 94 fill. 9 névtelen adakozó.

Ezen kimutatott adományokhoz hozzáadva a gyűjtött 5001 kor. 04 fill. a helyi bizottság pénztárába okt. 5-ig befolyt összesen 5166 kor. 38 fill.

Hönsch Dezső.

Megszűnt az oroszok garázdálkodása Magyarországon. A miniszterelnök felhívása. Mindenki térjen haza.

Budapest, okt. 10.

Seregeink diadalmas előnyomulása következtében a magyarországi északi és keleti vármegyékben minden veszedelem megszűnt. Ezuttal a belügyminiszter — mint a budapesti tudósító jelenti, a legszélesebb körű intézkedést tette, hogy az orosz betérés következtében lakóhelyeikről elmenekültek oda visszatérjenek és ismét megkezdjék a mindennapos élet munkáját. Ezek közül azokat, akiknek pénzüik nincs, és ezt tartózkodási helyük hatóságának bizonnyítványával igazolják, lakóhelyükre ingyen szállítják vissza.

Antwerpen egészen német kézre került.

Berlin, október 10.

A nagy vezérkar jelenti Antwerpen vára az összes erődtímenyekkel együtt kezünkbe jutott.

Przemysli felszabadult. Sztvertük az ostromló sereget.

Budapest, okt. 10.

Gyors előnyomulásunk a San felé felszabadította Przmyslt az ellenséges körülzárás alól. Saját csapataink bevonultak a várba. Ahol az oroszok még velünk szemben álltak, ott megtámadtuk és megvertük őket a Sleriwai és Jezaiski folyó átkelés felé való menekülésük közben tömegesen ejtettünk foglyokat.

Belgium le van törve. Antwerpen bevételének részletei.

Berlin, okt. 11.

A nagy főhadiszállásról jelentik október 10-én este mindössze tizenkét napig tartó ostrom után kezünkbe került Antwerpen minden erődjével együtt. Szeptember huszonnyolcadikán eset az első lövés a külső erődvonallal, október 1-én vettük be a rohammal az első erődöket, október hatodikán és hetedikén kelt át gyalogságunk és tüzérségünk az erősen megáradt és több mint négyszáz méter széles nyelhe szakaszon, okt. 7-én a hágai egyezmény értelmében bejelentettük a város lövetését, miután a város parancsnoka kijelentette, hogy vállalja a felelősséget a bombázásért. Éjfélkor október 7-éről 8-ára virradt éjszakán megkezdődött a város lövetése egyidejűleg a belső erődök ellen is megkezdődött a támadás. Október 9-én reggelre bevettük a belső vonal két erődjét és délután minden komolyabb ellenállás nélkül megszállhattuk a várost. Valószínűleg erős védősereg eleinte hősiességen védelmezte magát mivel azonban végül gyalogsági és tengerészhadosztályi rohamával, ugyancsak hatalmas tüzérségi hatásával nem érezte magát elég erősnek teljes rendtelenségben menekült. A védőseregben volt egy legujabban érkező angol tengerész hadosztály is, ennek kellett volna angol lapok jelentése szerint a védelem gerincét alkotnia. A belga és angol csapatok felbomlásának okát mutatja az a körülmény, hogy az átadás iránti tárgyalásokat a polgármesterrel kellett folytatni miután semmiféle katonai parancsnokság nem volt található. Az átadás megtörténtét Antwerpen eddigi kormányzóságának főnöke erősítette meg. Az utolsó még át nem adott erődöket csapataink megszállták, a foglyok számát még nem lehet áttekinteni. Sok angol és belga katona Hollandiába menekült ahol őket internálták. Mindenféle készlet óriási tömegben jutott birtokunkba. Meghódítottuk tehát az utolsó belga erődöt a bevehetően Antverpent. A támadó csapatok rendkívüli feladatot oldottak meg és hősiességüket a császár avval jutalmazta meg, hogy vezetőjüknek Beseler gyalogsági tábornoknak a pour le merita érdemelet adományozta.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

Győzelmesen nyomulunk előre.

Harcok Przemysli alatt.

Menekülőben az orosz sereg.

Budapest, okt. 10.

Hivatalos jelentés. Kiadatott október 10-én délben, érkezett este 7 óra 30 perckor. A tegnapi napon az ellenség Przemysl délkeleti vonalára még egy rohamot kísérelt meg, melyet a védőség a támadóknak ismét súlyos veszteségeket okozva vissza vert, mire az oroszoknak a vártól való hátrálása általánossá vált. A nyugati vonalról teljesen el kellett takarodniok. Saját lovasságunk, oda már benyomult. Az oroszlelyországi és galiciái hadműveleteink gyorsaságától zavarba ejtett ellenség megkísérelte ugyan, hogy egyes seregrészeknek nyugatra való kitolása által fedezze, de gyorsan előnyomuló seregeinkkel szemben nem volt képes helyt állani. Az az öt-hat orosz hadosztály, amely Lancutnál velünk harcba szállt, menekülésszerű visszavonulásban van. A San felé ugyancsak visszavetettünk, rövid ellenállás után egy kozák hadosztályt és egy gyalogdandárt, amelyek Dynowtól keletre megerősített állást foglaltak el. Csapataink az ellenségnek mindenütt nyomában vannak. Magyarországon is előreláthatólag mihamarabb megszeresztiztva a Máramaros és Besztercenaszód megyékben még bolyongó ellenséges ősztagoktól.